

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HVAR 8 DAG

3:dje årg.

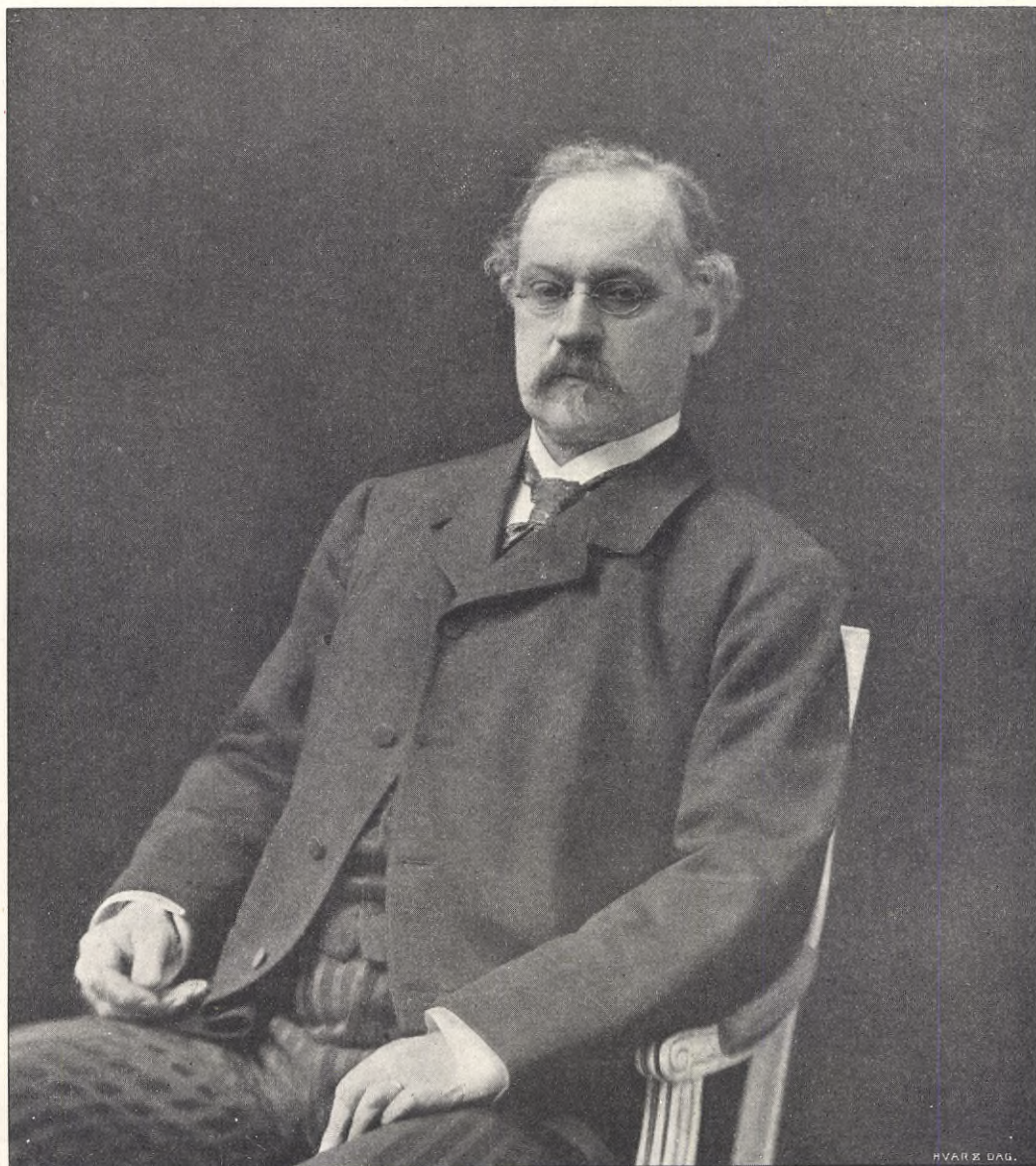
Den 1 Juni 1902

N:o 35

Återgifvande af text eller illustrationer ur HVAR 8 DAG utan särskild öfverenskommelse förbjudes.

INNEHÅLL: *Hugo Tamm* (med 1 porträtt). *Fru Astrid Nass* (med 1 porträtt). *Aktiebolaget Sparatoris verkstäder i Stockholm* (med 1 illustration). *Den »Syttende Mai» i Kristiania* (med 1 illustration). *För Sverige säregen industri* (med 5 illustrationer). *Toivå konungastatyer* (med 2 illustrationer). *Berliner Seccions Ueberbrätt'l i Stockholm* (med 7 porträtt). *Tyskt studentbesök i Sverige* (med 3 illustrationer). *Generalmajoren E. F. von der Laucken* (med 1 porträtt). *Pontus Vikners barndoms hem* (med 1 illustration). *En episod från general Bovařares dagar*. För HVAR 8 DAG af C. C. *En vansinnigs död* (med 2 illustrationer). *Stockholms nye asfaltkare* (med 1 illustration). *Veckans porträttgalleri* (med 36 porträtt)

BONNIERS TRYCKERI AKTIEBOLAG. GÖTEBORG. 1902.

HVAR 8 DAG.

Foto. Hammarstr., Stockholm.

HUGO TAMM.

HUGO PETRUS PERCIVAL TAMM.

Den riksdagsman, som under rösträttsdebatten i den svenska nationalrepresentationen tog priset genom ett varmhjärtadt och lysande anförande, var nog ledamoten af riksdagens Första kammare, hr Hugo Tamm — Tamm till Fånö, som han kallas i dagligt tal för att skiljas från de andra Tammarne. Det var en tid, då biskop Billing representerade det jämförelsevis framstegsvänliga partiet i Första kammaren — gamle hofmarskalken Reuterswärd var på den tiden så godt som allsmäktig i kammaren och arbetade hvarje liten reform i liberal anda — men den tiden är nu öfver. Den förstakammarledamot, som i främsta rummet nu ifrå för, att kammaren skall ha öra för tidens språk och icke ställa sig stöck i stäf mot tidens stora rörelser är Hugo Tamm till Fånö, och i det skrifvelseförslag, som af honom framlades under rösträttsdebatten, var det rent språk. Hugo Tamm är också, om någon, en öfvertygelses man, en oakadt sin praktiska läggning, de ideella intressenas förkämpe. Spår man orätt, om man vågar säga, att hans väg går till ministertaburetten? Vål vore, om så skedde, ty det behöfves sannerligen män med öfvertygelse och män med förmåga både att handla och tala i den svenska ministären.

Född på Torreby i Foss socken, Bohus län, den 29 juni 1840, blef Tamm 1859 student i Uppsala, sedan han redan 1856 ärft en tredjedel af farfaderns, Per Adolf Tamms stora förmögenhet. Fadern, Karl Sebastian, hade nämligen dött redan 1842.

Hugo Tamm aflade 1865 jur. fil. examen, men blef vid den tiden högst betänkligt sjuk. Han öfvergick då till landtbruket och öfvertog skötseln af gamla Oxenstiernska godset Fånö i Uppland, till hvilket han sedan 1856 varit ägare. Utom Österbybruket, i hvilket han är stor delägare, har han i Iggesunds betydande bolag i Helsingland och i den kända Huskvarnafabriken i Småland de största andelarne.

År 1884 invaldes han af Uppsala läns landsting i Första kammaren, men föll såsom säker frihandlare igenom vid valet 1893. Han invaldes då i kammaren af Jämtlands läns landsting. Suppleant i statsutskottet 1885, blef han ordinarie ledamot 1886 och valdes 1896, då grefve G. Sparre blef talman, efter honom till ordförande i riksgäldsafdelningen. År 1893 var han medlem af kyrkomötet för erkestiftet, intogs i Landtbruksakademien 1887 och blef år 1900 hedersledamot häraf. Att en man med Tamms kapacitet suttit i många kommittéer, såsom skatte-regleringskommittén 1879, i kommittén för revision af järnvägstaxan 1887—88, i skogskommittén 1896—99, o. s. v., är själfklart.

Det finnes folk, som påstår, att Hugo Tamm är en »svärmare», och man nämner i samma andedrag »federationen», hvare Tamm, som bekant, spelat en betydande roll. Ja, det är sant, att den ädelsinnade mannen svärmar för mycket godt och skönt här på jorden. I trots af de sextio åren bibehåller han allt fortfarande ungdomens glöd i sinnet, när det gäller att »svärma» för något upphöjt mål.

Vi kunna icke bättre sluta dessa rader än med ett utdrag af den artikel, som på Tamms 60-årsdag, den 27 juni 1900, syntes i en daglig Stockholms-tidning:

»Vältalare, i ordets gamla betydelse, är han icke — och sådana finnas knappt nu mer i sakdebattarnas tid, åtminstone verka de icke mycket; — men han har lätt för att uttrycka sig och behärskar de ämnen, öfver hvilka han talar. Mesta intrycket gör dock den värme, som genomgår föredraget —

stundom kanske öfversvallande — och som springer upp ur en inre källa, isynnerhet där han vill häfda det rättas makt mot befarade sidointressen. Ty det är ej endast i humanitära frågor, som känslan bryter fram och kommer rösten att vibrera, stundom så att man tycker sig nästan förnimma en hjärtats klagan. Nej, äfven i statsociala och finansiella ärenden, såsom i ett af hans älsklingsämnen — skogsfrågan — träder han ej sällan fram såsom en riddare fylld af heligt nit. Man kan hysa andra åsikter än han och finna hans kämpaifver allt för stark eller tycka, att han ibland slår öfver, men man respekterar ovillkorligen innerligheten i föredraget.»

O. R.

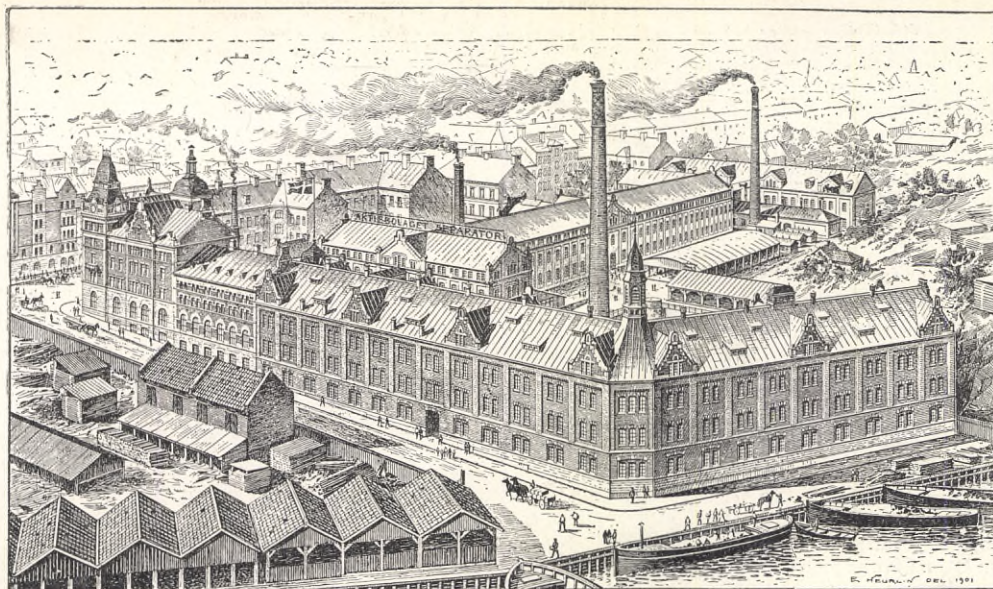
FRU ASTRID NÆSS.

Astrid Næss är det »nom de guerre» bakom hvilket en ung norsk dam döljer sitt verkliga namn. — Fru Næss har nyligen på inbjudan af Nordiska föreningen i Stockholm därstädes hållit föredrag om Sydafrika, i det att hon två gånger besökt landet under kriget mellan engelsmännen och boerna. Under kriget mellan Förenta staterna och Spanien tjänstgjorde fru N., hvilken gjort omfattande resor, bland annat i Japan och Kina, som krigskorrespondent. Den energiska damen har offentliggjort åtskilliga uppsatser i svenska tidningar och tidskrifter.

FRU ASTRID NÆSS. }

AKTIEBOLAGET SEPARATORS VERKSTÄDER I STOCKHOLM.

Då förhållandena f. n. vid Separators verkstäder i Stockholm tvefvelsutan utgöra samtalsämne öfver snart sagt hela landet, har HVAR 8 DAG ansett en mest möjligt öfverskådlig bild af fabriken vara af särskildt intresse. Det är att hoppas, att den slutliga lösningen blir till såväl arbetarnes som arbetsgifvarnes bästa.

DEN »SYTTENDE MAI» I KRISTIANIA.

Foto. Skarpmoen, Kristiania.

Det traditionella barntåg, som denna dag plägar äga rum i Norges hufvudstad, drog också senaste »17 Mai» genom staden. Det svåra vädret synes ej ha afhållit från ett lifligt deltagande.

FÖR SVERIGE SÄREGEN INDUSTRI.

I. PORFYRSLIPERI I ELFDALEN.

Fotografier speciellt tagna för HVAR 8 DAG.

HVAR 8 DAG kommer att då och då i smärre uppsatser illustrera och kortfattadt beskrifva sådana industrier och handverk som äro helt säregna för Sverige. Det är ej fråga om vidlyftiga beskrifningar af fabriksanläggningar utan fastmer af den mindre kända ehuru väl beaktansvärda industrien i vårt land. Vi börja i dagens nummer med en interior från ett porfyrsliperi.

Ehuruväl den stora porfyriindustri längesedan är afstannad, som var för agd till Elfdalen och hvilken lämnat sådana alster från sig som t. ex. Rosendalsvasen och Carl XIV Johans sarkofag, har denna speciellt svenska industrigren icke i sin helhet upphört. Tvärtom skulle man snarare kunna säga, sedan ett af porfyrsliperierna i Dalarne, det vid Bäcka, nu skall flyttas till närheten af Stockholm och där omfatta ganska stortartade anläggningar. Detta sliperi har till sitt förfogande allehanda arbetsmaskiner i och för det dyrbara materialets rationella förarbetande i stor skala. Men äfven i själfva Elfdalen lefver porfyriindustrien alltjämt, och är det från ett mindre sliperi därstädes, där ägaren själf är arbetare, som vi lämna några bilder och en kort beskrifning.

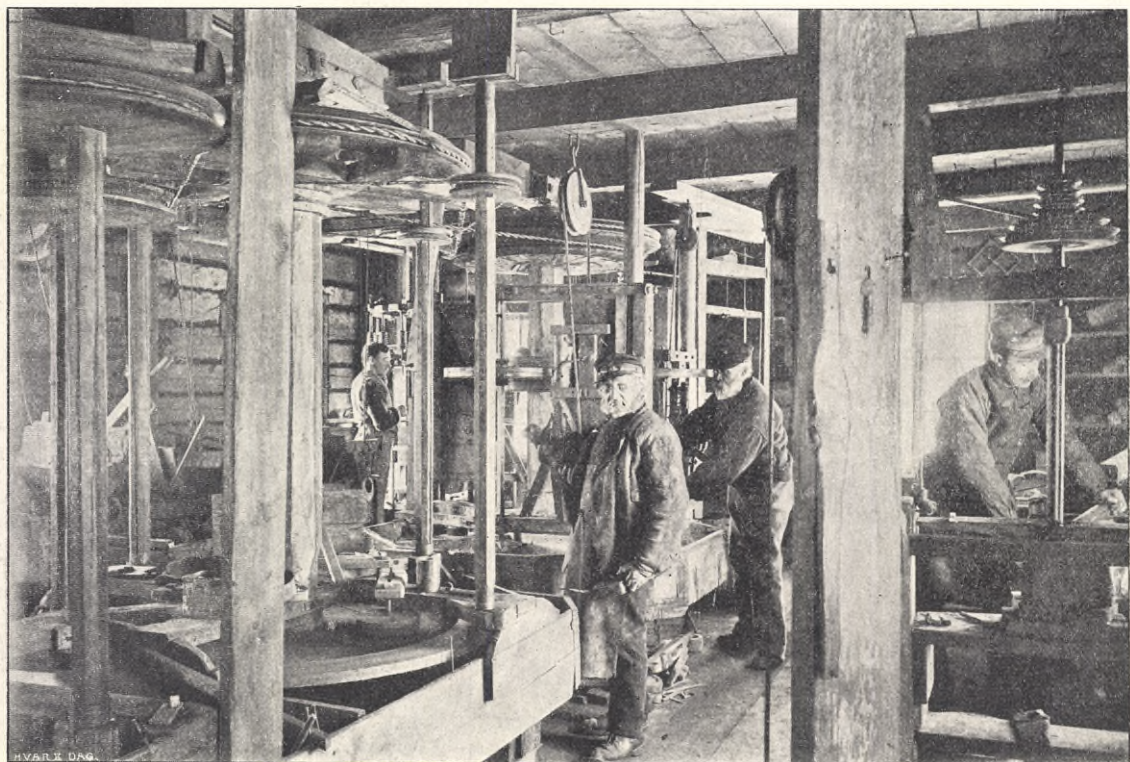
Elfdalens Nya Porfyrverk, anlades för 3 à 4 år sedan och äges af landtbrukaren F. A. Andersson.

Herr Anderssons anläggning har haft en förhållandevis stor framgång, och hans utställning i

Gefle förliden sommar tillerkändes »silfvermedalj för omfattande samling af väl slipade, smärre arbeten af porfyr samt af andra mineralier och bergarter». För sin framgång torde herr A. till stor

DET YTTRE AF ETT PORFYRSLIPERI I ELFDALEN.

DET INRE AF ETT PORFYRSLIPERI I ELFDALEN:

Mannen som ser mot fotografen är verkmästaren Persson, en bland de få veteranerna från det gamla, längesedan nedlagda, stora porfyrverkets glansperiod. Till höger å bilden synes ägaren i arbete.

INTERIÖR FRÅN ETT PORFYRSLIPERI I ELFDALEN.

Hur en af de riksbeckanta »smöraskarne» förarbetas. Den yngre af de arbetande »hugger ut» själfva asken, medan den äldre »hackar» locket.

del hafva att tacka den omständigheten, att han från början haft vid sin sida som verkmästare en veteran från det gamla porfyrverkets glansperiod. Persson, så heter verkmästaren, hvars bild synes å nedre bilden på föregående sida, är en kärnfrisk 74 års gubbe och var en af de ledande vid utlandet af ämnet till och slipandet af bl. a. Carl XIV Johans sarkofag, som står i Riddarholmskyr-

kan i Stockholm. Persson har under snart sagdt hela sin tid sysslat med stensliperi, både i Sverige och utlandet och är en af de få öfverlevande af den gamla stammen.

Porfyrsliperi läres ej lätt. Man måste äga anlag och intresse för det tålmodspröfvande och svårlärda yrket. Porfyren, som förekommer i en mångfald variationer, är ytterst hård, dock med

INTERIÖR FRÅN ETT PORFYRSLIPERI I ELFDALEN.

Porfyrpjäserna poleras mot roterande träskifvor, impregnerade med rödfärg.

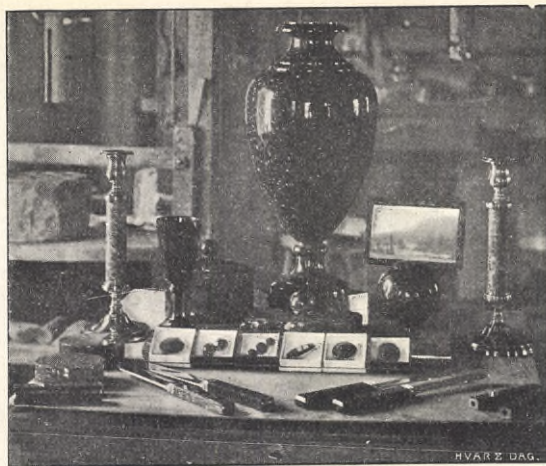
hårdheten förenande en viss seghet, något som gör att den ständigt bibehåller sin glans. Den, som sett porfyrpjäser tillverkas, undrar ej på att de äro relativt dyra. Herr A. har dock medelst en del förenklingsmetoder vid arbetet, lyckats nedbringa tillverkningspriserna.

Med några rader vilja vi söka beskrifva arbetet i ett sliperi. Sedan man »letat» eller sprängt ut ett lämpligt ämne, »hackas» det. Hvad »hackning» af porfyr vill säga kan ej förklaras men framgår möjligen af bilden. Om pjäsen har plana ytor, bringar man den i friktion mot en af krossad smärgel begjuten roterande blyskifva. Har pjäsen runda eller oregelbundna konturer, måste den handslipas och fordras då van hand och godt öga. Sedan poleras pjäserna mot roterande träskifvor, impregnerade med rödfärg.

Bilden härvid visar en mindre kollektion färdiga, beställda arbeten, såsom en urna, en bägare, ett par ljusstakar, broscher, brefpressar, knifvar, gafflar, fotografiställ m. m., allt pjäser som visat sig vara de »mest gängse». Större pjäser ha hittills ej förekommit, men beställningar å dylika mottagas numera.

Vid sitt besök i Elfdalen sisl februari besökte prins Eugen, omedelbart sedan han stigit af tåget, porfyrverket. Artisten Zorn, som var i hans sällskap, beställde ett par piedestaler, till hvilka han i raska drag gjorde skissen.

Porfyrverket är en sevärdhet för turister, sedan herr A. frångått sin i början visade obenägenhet

FÄRDIGA ARBETEN AF SLIPAD PORFYR.

att släppa in folk i sin helgedom, en obenägenhet som torde vara förklarlig, då man hör, att herr A. själf konstruerat största delen af de synnerligen enkla maskinerna.

På samma gång man kan glädja sig at de bemödanden som göras för att vidmakthålla en för Sverige säregen industri, måste man skänka sitt erkännande åt den enskilda företagsamhet som därvid icke förbiser traditionerna.

TVÅ KONUNGA-STATYER.

Foto. Jonason, Göteborg.

KARL IX-STATY.

Prof. Börjesson har i dagarne lämnat ny modell till den för Göteborg afsedda statyn. Å detta förslag är postamentet med dess fyra fackelbärare nytt, liksom ock konungen försetts med hjälm.

KARL XIII-STATY.

Den 23 maj uppställdes i Hoglandsparken i Karlskrona den Byströmska statyn af Karl XIII, som hittills förvarats i Örlogsvärfvets mönstersal.

BERLINER SECESSIONS UEBERBRETT'L I STOCKHOLM.

Foto. Flodin, Stockholm.

Foto. Rosén, Stockholm.

HILDA STADTHAGEN.

HEINZ BUDA.

Foto. Rosén, Stockholm.

MARIA SCHULTZ

Den litterära variétén, som haft en varm förespråkare i Holger Drachman och som i Paris hade sin glansperiod med »Chat Noir» för en tio år sedan, har sent omsider gjort sitt inträde i Stockholm, i det att ett tyskt Ueberbrett'l-sällskap gifvit en serie föreställningar därstädes å Sveateatern och sedan i Viktoriateatern.

Vid ridåns uppgång ser man en salong med en del unga damer och herrar, som tyckas sa»språka. En af dem, Ueberbrett'l's ledare, den begåfvade skådespelaren och öfverlägsne regissören hr Oscar von Fielitz af rysk extraktion, stiger fram till rampen och apostroferar publiken. Han förklarar meningen

brett'l-sånger, såsom »Die Musik kommt» — »Vaktparaden kommer» — och »Die Musik spielt» — »Musiken spelar» — där ve-mo-det blandar sig i glädjen. Hr Buda dansar äfven förträffligt.

Vidare låter ryssen hr Kacewitz höra några tyska, gripande ballader, som han föredrar med en ovanligt vacker basbaryton. Fröken Schultz går äfven i den högre stilen. Hon är en utmärkt konsertsångerska. Asta Ferrier — »den yngsta, den blondaste», presenterar hr von Fielitz, som oafbrutet pratar med publiken — deklamerar lustiga poem, och hr Fielitz själf reciterar alldeles utmärkt tyska visor.

Personalen består vidare af fru Mizzi Schütz, som jämte

OSCAR v. FIELITZ.

MIZZI SCHÜTZ.

ASTA FERRIER

A. GÖTZ-GÜNSBURG.

med den litterära variétén och säger, att publiken och scenens artister nu skola bilda en gemensam salong och roa sig gemensamt.

Därefter presenterar den spirituelle mannen, hvilken talar lika väl tyska, franska och engelska, de olika artisterna och ber den ena efter den andra att sjunga eller deklamera en bit. Fröken Hilda Stadthagen, förtjusande med sina mörka ögon och barnakinder, sjunger de allra nättaste visor, och hr Heinz Buda sjunger och mimerar glada och karaktäristiska Ueber-

hr von Fielitz uppträder i några små dramatiska stycken, och den skicklige kapellmästaren och kompositören Rudolf Nelson, hvilken är en riktig mästare vid pianot.

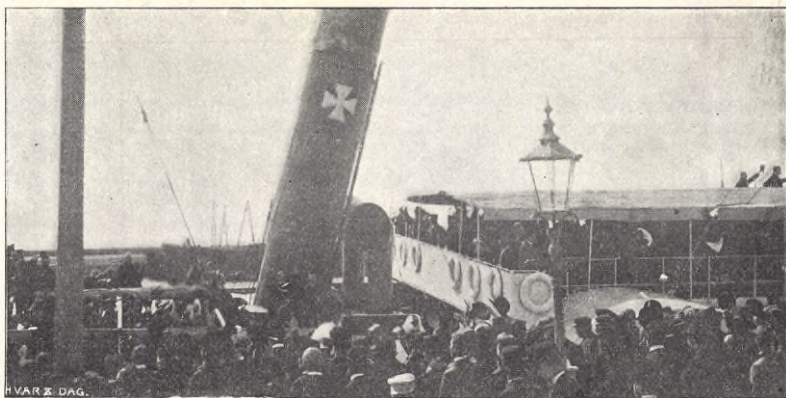
Sällskapets ekonomiske direktör är journalisten Arthur Götz Günsburg, hvilken själf skrivit åtskilliga saker för Ueberbrett'l'n. Allt som allt, bjuder denna verkliga litterära variété på ett godt och oskyldigt nöje och den framgång, den haft i Sverige, är rättvis.

—of.

TYSKT STUDENTBESÖK I SVERIGE.

Et par hundra studenter jämte lärare från universitetet i Greifswald ha i dessa dagar besökt Helsingborg, Malmö och Köpenhamn. Synnerligast i Helsingborg blefvo gästerna föremål för en storartad uppmärksamhet och vid en s. k. Bierabend som konsul N. Pehrson föranstaltade å stadens rådhus växlades högstämde tal.

Resenäerna hade allt skäl att vara belättna med sitt besök och med den uppmärksamhet som ägnades dem — och voro det ock i hög grad. Den urgamla svenska gästfriheten förnekar sig då aldrig.

HVAR 2 DAG.
Amatörf. L. Arnham, Helsingborg.

I AFSKEDETS STUND.

HVAR 2 DAG.
Foto. Rangnütt, Helsingborg.

EN DEL STUDENTER SEGLADE UT I SUNDET OCH STEGO FRÅN SEGLAREN OMBORD Å »SASSNITZ».

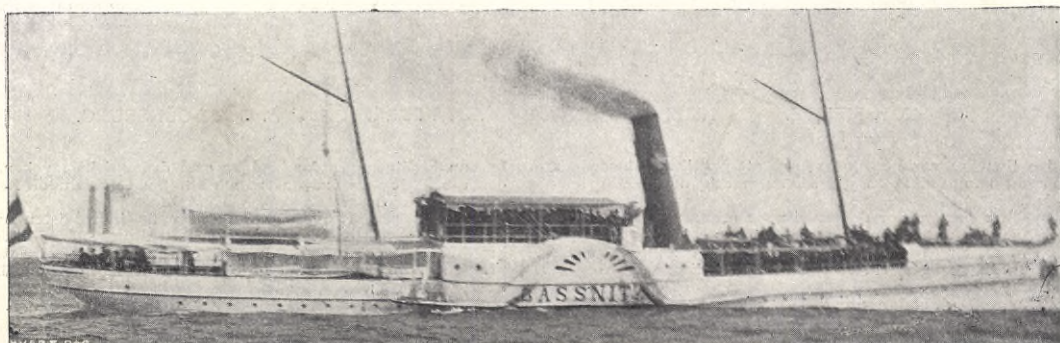

Foto. Rangnütt, Helsingborg.

ANGAREN »SASSNITZ» MED DE HEMVÄNDANDE STUDENTERNA. Fotografien togs från ofvannämnda segelbåt.

GENERALMAJOREN E. F. VON DER LANCKEN. †

Foto. Florman, Stockholm.

Pingstdagen på morgonen afled i hufvudstaden en af Sveriges allra skickligaste militärer, generalmajoren i generalitetets reserv Ernst Ferdinand von der Lancken.

»Trofast och ädelsinnad» stod det i dödsannonsern, undertecknad af den aflidnes broder, underståthållaren E. von der Lancken. Och i dessa epitet instämma säkert alla, som haft beröring med den kunskapsrike mannen. Ernst Ferdinand von der Lancken var en man, trofast icke endast i det stora och varmt älskande sitt fosterland, utan han bevarade samma trofasthet äfven beträffande lifvets små förhållanden. Af de två ålderstigna trojänarinnor, som skötte om hans hem, hade den ena vårdat honom under den spädaste barn-

Von der Lanckenska ätten är af urgammal adel från Rügen och var redan 1190 i besittning af gods. Stamgodset var Lancken på halfön Wittow på Rügen, hvilket år 1315 var i ättens ägo. En Ludolphus Lancken omnämnes redan år 1226 i ett arkivdokument och en de Lancke är känd år 1335, och dennes sköldemärke var lika med det ätten ännu för. I ättens sköldemärke synes i öfre fältet, som är af silfver, den öfre delen af ett mot höger vändt lejon, och i det nedre fältet, som är blått, tre sexuddiga silfverstjärnor. Öfver den öppna tornérhjälmen föres en adlig krona och där ofvan en sexuddig silfverstjärna.

Under tidernas lopp förvärfvade ätten på Rügen stora besittningar samt blef äfven inhemsk i Mecklenburg. Den kom till Holstein, Ost- och Västpreus-

sen och erhöill stora gods på pommerska fastlandet och i Schlesien. I Mecklenburg skall ätten ha inkommit så tidigt, att somliga anse den vara en infödd mecklenburgssläkt. Ätten har fortfarande stora gods och besittningar i Pommern och på Rügen och är synnerligen talrik i Tyskland.

En medlem af ätten inkom till Sverige under Albrechts af Mecklenburg dagar och var slottsherre på Rumlaborg. I svenska handlingar från 1450-talet påträffas emellanåt namnet von der Lancken. Före 1700-talets midt börjar namnet åter visa sig i rullorna, och från 1785, då Carl Ehrenfried von der Lancken fick anställning vid Norra skånska husarregementet, kan ätten anses bosatt i Sverige. Denne Carl Ehrenfried deltog i 1788—90 års krig. Han blef ägare af Vankifva, Vålsjö och Thorsjö i Skåne och Hok i Småland samt svensk kammarherre, öfverstelöjtnant och kommandant i Ystad. Han afled 1837, efterlämnande sonen, öfverstelöjtnanten Gustaf Ferdinand von der Lancken, som fortplantade ätten i Sverige.

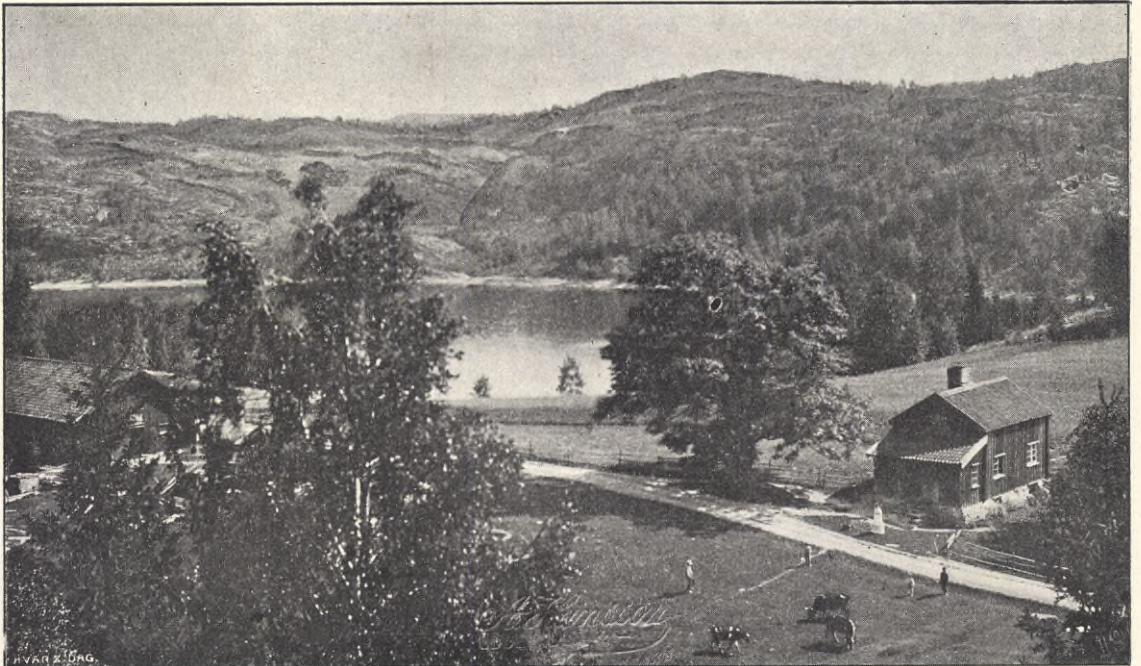
* * *

Den nu aflidne generalmajoren var son till ofvan nämnde Gustaf Ferdinand von der Lancken och hans maka, född Wulff. Han föddes den 24 augusti 1841 i Malmö. Sin första officersfullmakt erhöill han 1860 som underlöjtnant vid Södra skånska infanteriregementet. Efter att inom detta regemente ha befordrats till kapten, flyttade han 1881 som major till Elfsborgs regemente. År 1884 blef han öfverstelöjtnant därstädes och tog afsked från regementet 1892. Inom generalstaben inträdde han 1866, befordrades 1873 till kapten, 1884 till öfverstelöjtnant och 1892 till öfverste och tillförordnad chef för generalstaben. År 1894 utnämndes han till generalmajor i generalitetets reserv.

Generalmajor von der Lancken var kommandör af Svärdsorden 1:a klassen, riddare af Nordstjärneorden och St. Olafsorden samt innehade dessutom flere utländska ordnar.

Vid Ernst Ferdinand von der Lancken hade stora förhoppningar fästs och äfven infriats, fastän en tilltagande sjuklighet tvang den framstående mannen att taga afsked från tjänsten. En ädel son af Sverige, skall hans minne länge bevaras i trogen hågkomst!

PONTUS VIKNERS BARNDOMSHEM.

Fotografen A. Hansson i Uddevalla har insändt en fotografi af PONTUS VIKNERS i närheten af Munkedal vid sjön Vassbotten vackert belägna barndoms hem. Då vi i senaste häftet af HVAR 8 DAG återgäfvö en fotografi från aftäckningen af den store tänkarens minnesvärd, anse vi bilden ofvan vara af intresse särskildt nu.

EN EPISOD FRÅN GENERAL BONAPARTES DAGAR.

Den pänna som nedtecknat denna skildring skriver: »Då jag i går satt och såg på Napoleons-illustrationerna å HVAR 8 DAG, följ mig i minnet medföljande lilla episod, som jag för längesedan hört af mina föräldrar, hvilka fått den af hjältinnan själf. Den är visserligen obetydlig, men kan dock tjäna till, så att säga, ett helt litet blyertsstreck till hans bild. Underbart att säga, var det hjältinnan som värdade min första barndom.»

Man räknade år 1797. Med häpnadsväckande hastighet hade Frankrikes härskaror, under Bonaparte, gått segrande fram i Italien. Nu hade den unge 26-åriga generalen ändtligen låtit sin trogna Junot från Paris afhämta den lidelsefullt ålskade gemålen, från hvilken krigets växlingar hållit honom skiljd ända sedan de i mars 1796 blefvo förenade. Det unga paret slog sig ned på det ståtliga slottet Montebello, nära Milano, samlade omkring sig allt hvad denna stad ägde af talang, skönhets och rang, samt bildade, så att säga, ett litet hof, där fäst aflöstes af fäst, och där Josephine med behag och elegans gjorde les honneurs, medan hennes gemål öfvervakade de underkufvade länderna och höll dem i en hälsosam fruktan.

I ett med all den tidens lyx inredt rum gick den redan så mäktige mannen otåligt fram och tillbaka med rynkade ögonbryn, under det hans maka satt själfsväldigt tillbakalutad i en kanapé, skenbarligen tanklöst lekande med sin solfjäder, men i hemlighet oroligt aktgifvande på den uppretade mannen.

Slutligen stannade han framför henne och utbrast: »Nej — jag tål ej den skenhelige skurken, ej heller hans vänner. Du får ej inbjuda dem till morgondagens fäst. Jag vill det ej!»

»Du vill ej att jag skall bjuda härtigen af Lucca — bien! Men däremot spanske ministern — är det klokt att ignorera honom? Han är grand af Spanien — han —»

»Han är gift med en österrikiska, som dessutom har flera enorma fel: hon är ful, hon har en satans skarp tunga, hon har tvänne bröder i österrikiska armén. Jag vet att hon brevväxlar med dem, oaktadt jag gifvit mitt missnöje tillkänna. Och så är hon intim vän med denne förhatlige Lucca. Att jag ej kunnat krossa denne usling — att han gjort mig så mycken förtret — det kan jag ej glömma!»

Åter började han sin häftiga promenad fram och tillbaka.

Efter en stund steg Josephine upp, lade saktat sin lilla fina hand på hans arm, och hviskade: »Napoleon — du skrämmer mig.»

Ännu lefde det äkta paret i den försonande smekmånadens rus, och Bonaparte var häftigt förälskad i sin maka, som väl visste begagna sig af sin makt. Hans min var visserligen ännu mörk, men han förde ömt den lilla handen till sina läppar, och satte sig ned på kanapén i det han drog henne intill sig.

Nypande henne i näsan (ett sätt han hade att visa sig skämtsamt vänlig) sade han efter en stund: »Hur var det nu madame la générale ville hafva det i morgon?»

»Jag vill att spanske ministern skall bjudas; äfvenså hans gemål — jag är rädd för henne.»

»Ännu mer än för mig?»

»Ännu mer än för — dig?» svarade hon med ett behagsjukt ögonkast.

»Nåväl, bjud trollet, om det måste så vara, men Lucca — nej — absolut nej!»

Därpå kysste han henne hastigt och lämnade rummet.

*

Vid samma tid ägde en annan scen rum i spanske ministerns palats i Milano.

Grefve di B..., som ännu ej fått något vapenbref från sin regering, och som tydligen fann sig utmärkt väl här i Milano, samt helst skötte sina nöjen, var för tillfället förargad på sin fru gemål.

Han sade henne detta på det mest tydliga sätt i världen, tillgripande sitt eget modersmål, då fransyskan ej försåg honom med nog kraftiga uttryck. Han var en liten karl, så mörk att hans skäggbotten var alldeles blåsvart, med stora mörka ögon, och vackra, skarpt markerade drag. Hans maka var snarare ful, men hennes ögon lyste af kvickhet och ett öfverlägset förstånd. Hon var »en karaktär.»

»Låt bli att skriva till edra bröder på en tid, madame. Caramba! Låt freden blifva säker först — ni vet ju huru all korrespondens med österrikarne retar segren. Skall man då inte kunna få lefva i lugn!»

»Åhå, min vän, tror ni att jag låter läsa lagen för mig i hvad som rör mina familjeförhållanden af den här lille för detta korpralen från Corsika? Nej — jag har skrivit, och jag skall skriva. Bra uselt vore det äfven af oss, om vi för att ställa oss in hos denne Bonaparte, öfvergåfve såväl våra närmaste som våra vänner — ej minst den käre Lucca. Se där har ni mitt sista ord. Dock lofvar jag att i morgon gå på deras fästmiddag — ifall vi blifva bjudna!»

»Så säger också jag mitt sista ord — håll er skarpa tunga i styr i så fall, madame, eljest svarar jag ej för huru det kan gå!»

Och han rusade ut, slående dörren i lås efter sig.

Grefvinnan lutade sig tillbaka i sin mjuka länstol, och försjönk i tankar.

Hon visste hvarifrån Bonapartes ovilja härledde sig: det retade honom att han ej lyckats förödmjuka härtigen af Lucca. Denne man ansågs dessutom djupt religiös efter den tidens sätt att se — han var »un dévot», som det kallades, och hans seder voro så stränga, att endast den saken måste reta dem, hvilka lefde ett fritt, själfsväldigt soldatlif. Och vi veta att Napoleon fattade ovanligt starka antipatier, hvilka äfven sträckte sig till den afskyddes anförvanter och vänner.

Då di B...s först kommo till Milano hade härtigen af Lucca mött dem med förekommande artighet, och gått dem tillhanda med sitt bistånd vid de förvecklingar, som kunna uppstå under bosättningen i ett främmande land i en så orolig tid som den dåvarande. Under krigets stormiga växlingar hade deras ömsesidiga förhållande öfvergått till en fast vänskap, oaktadt den stora olikheten i deras skaplynne. Ett hade de dock gemensamt — en hög grad af gammaldags ridderlighet.

*

General Bonapartes våning badade i ljus, och luften var nästan kväfvande genom all den starka blomdoft, hvilken, blandad med allehanda parfym, fyllde rummen. De mest glänsande uniformer trängdes med de, efter den tidens mod, elegantaste toaletter. Hvem kan ej föreställa sig det bländande skimmer af »gloire», af segerjubel, som hvilade öfver det hela — och så denna frihet från det gamla franska hofvets stela etikett, det nära nog sagolika i denne unge hjältes segerbana — allt detta verkade som ett starkt rus på sinnen. Och i detta rus dränktes för ögonblicket alla tankar på det af stridande partier sönderslitna fäderneslandet — på alla tappra, hvilkas lik lågo sådda utefter den väg segarne gått fram — på alla tårar och förbannelser, hvilka omgäfvade dem utanför denna förtrollade dunstskrets.

I det innersta gemaket mottog generalen och hans gemål sina gäster. En mörk skugga for öfver Bona-

partes panna, då den spanske gesandten och hans grefvinna stego fram och gjorde sin oklanderliga reverens. Han med sin utpräglade spanska typ, hon, som sagt, snarare ful, men med världsdamens säkra hållning. Man såg att han lätt kunde flamma upp i lidelsefull vrede — man såg att under hennes mindre anslående yttre dolde sig ett varmt kvinnohjärta, mäktigt att offra sig själf för dem hon älskade, att stödja dem i deras svaghet med sin öfverlägsna intelligens. I dag stod äfven i hennes drag att läsa något af hvad det kostade den stolta österrikiskan att uppvakta sina landsmäns besegrare.

Dörrarna till matsalen slogos upp, och vid musikens toner tågade sällskapet ut, samt tog plats vid det af silfver, kristall och blommor dignande bordet. Huru litet visste alla dessa pratande, leende människor, att deras värd en dag skulle komma Europa att darra!

För ögonblicket var det endast hans gemål, som gjorde det, ty hon såg med inre bäfvan de mörka blickar han kastade på de ovälkomna gästerna från spanska ambassaden.

Så snart soppan blifvit serverad, vände sig Bonaparte till grefvinnan di B... och sade med bitande ironi:

»Eh bien, madame, hur är det? Den helige Lucca vistas alltjämt i kyrkan?»

»Eh bien, monsieur le général, för min del anser jag det bättre att vistas där alltjämt, än att aldrig gå dit», svarade snabbt den alltid slagfärdiga grefvinnan.

Med en grof svordom sprang Bonaparte upp, kastade ifrån sig serveten och rusade ur rummet. Josephine reste sig darrande, och hela det bestörta sällskapet måste följa henne. En förstämnd tystnad rådde. Alla dessa människor, hvilka ej fått mer än ett par skedblad soppa, voro grymt hungriga; dessutom mycket uppskrämda — de flesta hade ej alls uppfattat hvarom frågan var — hvad som egentligen passerat — och på den tiden, då man så att säga vandrade på en mullrande vulkan — verkade hvarje häftigt uppträde skrämmande.

Josephine gick, blek och darrande, omkring bland damerna, oupphörligt uppreparde:

»Lugna er, mina damer, ni skola genast få à la glace och sorbet — ni skola genast få à la glace och sorbet.»

Herrarne stodo i klungor, afhandlande med sänkt röst: »hvad — hvarför — har något inträffat vid hären?»

Grefven och grefvinnan di B... hade genast lämnat slottet Montebello, och vi vilja ej söka återgifva grefvns harm på hemvägen!

*

Då det grefliga paret därpå sutto vid frukostbordet, anmäldes att en af general Bonapartes adjutanter anhöll om företräde. Grefvens häftiga lynne flammade genast upp. Han stampade i golfvet och utbrast: »Caramba, madame, där har ni åter en följd af er oförmåga att tåga. Nu blir här något obehag utaf! Aldrig får man lugn!»

I detsamma inträdde adjutanten, och efter en djup bugning vände han sig till grefvinnan i det han drog upp ett bref ur sin bröstficka:

»Förlåt mig, madame», sade han, med ett något förläget tonfall, »detta bref blef i går lämnadt på fältposten — men som generalen anser att det skedde genom misstag, har jag fått order att återlämna det till er.»

En mörk rodnad steg ända upp till hårfästet på grefvinnans ansikte, då hon igenkände det bref, hon föregående dag skrivit till sin bror, baron von L... vid österrikiska armén. Med fullkomligt yttre lugn, svarade hon: »Tack, min herre, det var naturligtvis ett misstag. Hvem inser det bättre än general Bonaparte.»

Adjutanten bugade sig. Efter att hafva klarat strupen en smula, fortfor han:

»Och så är jag ålagd att framföra den hälsningen från min chef, att bästa sättet att framdeles undvika dylika — hm! — misstag — torde vara att fru grefvinnan oförtöfvadt reser till Paris, och där inväntar sin herr gemål. Ty vi hoppas att han, inom en ej alltför aflägsen framtid, då förhållandena blifvit ordnade, äfven skall inträffa där, såsom spanska hovvets sändebud till Franska republiken.»

Grefven stod där darrande af ilska och hans stora, svarta ögon sprutade eld. Grefvinnan föreföll lugn till det yttre, ehuru hon var blek ända ut på läpparne. Ingendera yttrade ett ord. Och sedan adjutanten utfört sitt uppdrag, bugade han sig artigt och lämnade rummet.

Då porten föll igen efter honom, for grefven upp och utgöt sin vrede i en ström af svordomar på sitt modersmål, allt emellanåt afbrytande sig med utrop sådana som: »Hvilken skymf! Hvilken fräckhet! — Oförsämda pojke! Att han vågar!» —

»Lugna er, min vän», sade hans hustru, då han slutligen utmattad sjönk ned i en länstol. »Låt dem ej få den glädjen att tro oss vara förödmjukade. Denne korsikan har makten för ögonblicket — men äfven hans stund skall komma en gång. Emellertid inse vi ju, att detta helt enkelt betyder, att jag sändes till Paris såsom fänge, fast på ett mera städadt sätt än som eljest brukas i detta olyckliga land. Och för mig återstår endast att träffa anordningar, så att jag må kunna resa tidigt i morgon bittida. Och ni, käre vän, får väl se till att passen blifva i ordning. Jag undantager endast kammar-tjänaren Herman, kocken samt två kammarjungfrur. Barnet lämnar jag hos er och min trogna Anette — jag anser den lilla säkrare här.»

För första gången darrade den starka kvinnans röst, och hennes ögon fylldes af tårar. Grefven kysste hennes hand flera gånger, sägande: »Ni är en hjältinna, Sabine!»

*

Solen var ännu ej uppstigen följande morgon, då det redan var lif och rörelse framför det af greve di B... bebodda palatset. Tvänne fyrspända vagnar och en bagagevagn stodo utanför porten, och hela gatan var belamad med hästar, beridare, resgods, stalldrängar, lakejer, gapandé lazzaroner — och allt detta folk skrek, väsnades och sprang med sydländsk liflighet, hundra gånger mer än som behöfdes. Slutligen åvägabraktes ett visst lugn, postiljonerna satte sig upp — vagnsdörren hölls öppen af Herman, och grefvinnan trädde ut genom porten, stödd på sin makes arm. Innan hon uppsteg i vagnen, blickade hon ännu en gång upp till balkongen, där en liten hvitklädd kerub jollrade och skrattade i sköterskans armar. Grefvinnan tryckte hårdt sin makes arm.

»Värda henne väl!»

Därpå gjorde hon korstecknet uppåt fönstret, sjönk tillbaka i vagnshörnet, och mottog en afskedsskys från den på vagnstegat stående grefven, som där-efter drog sig tillbaka.

Dörren slog igen — postiljonens horn smattrade — piskorna smällde — kädjorna rasslade — bjällrorna pinglade — och med buller och bång, under rop och hojtande, rullade de fyra vagnarne åstad mot franska gränsen. I den första satt grefvinnan Sabine ensam med näsduken för ögonen. Nu var hon ensam, nu hade hon intet att ombestyras, ingen att stöda och uppmuntra — nu tog naturen ut sin rätt — hon var endast en vanlig maka och moder som led af skilsmässans kval!

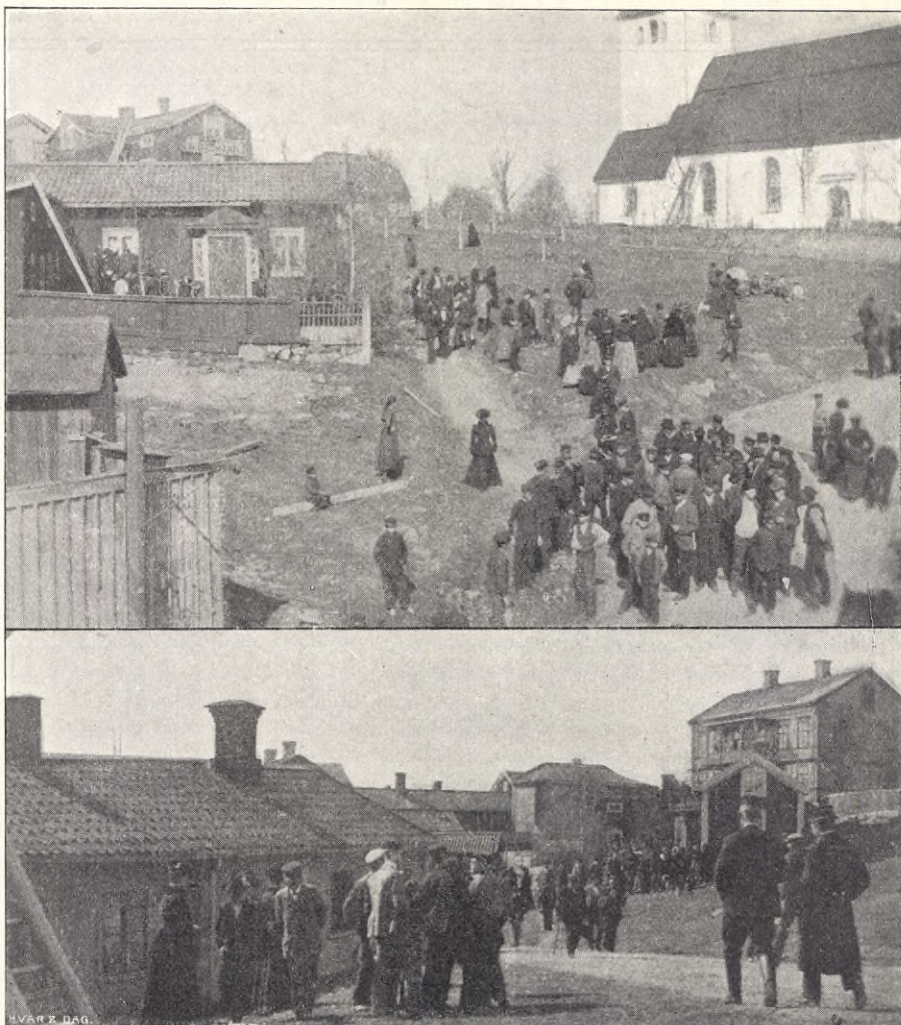
C. C.

EN VANSINNIQS DÅD.

BILDER FRÅN HUDIKSVALL, DÅR DEN FASAVÄCKANDE HÄNDELSEN ÄGDE RUM.

För jämt ett år sedan upprördes hela landet af underrättelsen om det hemska dåd som ägt rum i Grenna, därvid en vansinnig plötsligt mördat och svårt sårat flera personer.

Nu har ett annat fredligt samhälle i landet, Hudiksvall, hemsökts af en liknande händelse. Under utbrott af våldsamt vansinne har en ung man därstädes dödat sin fästmö och en gammal fru samt svårt skadat andra personer. Vi vilja icke upprepa de ohyggliga detaljer som meddelas om händelsen men lämna tvenne bilder från själfva platsen tagna omedelbart efter det densamma ägt rum.

ÖFVERST: Till vänster synes »Engblomska gården», där den vansinnige kräfde sitt första offer. NEDERST: Den backiga gata uppför hvilken han därefter förföljde och dödade enkan Engblom.

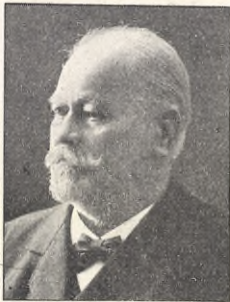
STOCKHOLMS NYE ASFALTKOKARE.

Foto. Ländahls fot.-aff., Sthlm.

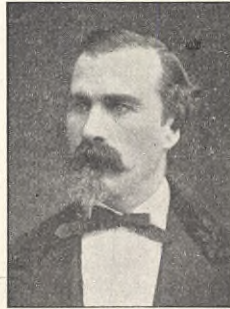
Stockholms senaste nyhet efter storstadsmönster är asfaltvagnar. Vid det att vagnen rullar framåt, åstadkommer en utväxling från hjulen att asfalten inuti behållaren blandas. Ehuru väl icke afsedd för annat än storstadsförhållanden, kan ju nyheten likväl vara af ett visst intresse äfven utom hufvudstaden.

VECKANS : PORTRÄTT:

A. CEDERGREN.

70 år fyllde den 10 maj bankdirektören *August Cedergren*, hvilken fortfarande är kry och verksam.

G. DILLNER.

70 år fyllde den 26 april professor *Göran Dillner* i Uppsala, på hedersdagen uppvaktad från när och fjärran.

A. F. V. MENTZER.

Matoren i armén *Arvid Fredrik Vilhelm von Mentzer* i Malmö fyllde den 12 maj 60 år. M. blef 1865 löjtnant, 1871 kapten samt 1889 major. Han är äfven sedan 1884 direktör vid Centralfängelset i Malmö.

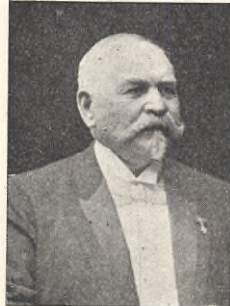
H. HARTVIG.

60 år fyllde den 13 maj en delägaren i firman *Aug. Abrahamson & Co.* i Göteborg, grosshandlaren *Herman Hartvig*.

I. A. NYDAHL.

60 år fyllde den 29 april kommissionslandtmätaren, kaptenen i kongl. Västerbottens regementes reserv *Isak Alfred Nydahl*, på hedersdagen uppvaktad af kamrater och vänner.

S. G. C. HAMMARSTRÖM.

60 år fyllde den 4 maj grosshandlaren m. m. *S. G. C. Hammarström* i Östersund, och blef då, vid föremål för mycken hyllning genom en månad telegram, bref och blommor från när och fjärran.

N. L. W. WESTFELT.

Den 22 april fyllde öfverstelöjtnanten vid kongl. Elfsborgs regemente *Nils Ludvig Wilhelm Westfelt* 55 år.

G. RYDEBERG.

60 år fyllde den 16 maj i Kosta trafikchefen *Georg Rydeberg*. Till trafikchef vid Kosta järnväg kallades han 1888. Genom upprepade studieresor i utlandet har han gjort goda insatser inom flera områden af vår järnvägstrafik.

H. E. MONTGOMERY.

50 år fyllde den 12 maj brukspatronen *Hampus Edvard Montgomery* å Rottneors i Värmland. Med anledning af dagens betydelse uppvaktade den allmänt aktade mannen af brukets skolan ungdom samt personal, hvilken senare öfverlämnade till sin principal tvänne dyrbara presenter.

I. W. WULFF.

Trettiofem år hade den 1ste maj förfutit sedan Trelleborgs Landbruksskola började sin verksamhet, och har den hela tiden föreståtts af kamrer *I. W. Wulff*. W. kan räkna elever från alla delar af Skandinavien och de minnesgåfvor som ofta kommit honom till del af tacksamma, äldre och yngre lärjungar, visa hur omtyckt och värderad han är.

G. WIDÉN.

Stationsinspektoren i Bredsjö *Gustaf Widén* firade 1ste maj sitt 50-års jubileum. Vänslig som få, är han entusiastisk kvarteltångare. W. har utgivit en monografi öfver den store basångaren *Loblach* och är föregångsman med afseende på sina sträfvan den angående odling af våra inhemska baljväxter.

S. J. TOLL.

Den 8 maj firade underlöjtnanten i armén, svärdsmanen *Svante Josef Toll* i Vadstena 50-års-jubileum som militär. Den i sällspord grad populäre 71-åringen firades hjärtligt på hedersdagen.

GALLERI

F. von OTTER.

För tioårig verksamhet och själfuppförande hängivenhet i Röda korsets tjäns: har föreståndarinnan fröan *Fanny von Otter* blifvit tilldelad guldmedaljen "Illis quorum meruere labores".

C. A. BOSTRÖM.

80 år fyllde den 11 maj apotekaren i Hesselholm *Carl Adolf Boström*. Vänner och bikanta uppvtaktade den gamle på födelsedagen.

P. HOLM.

Fabrikören *P. Holm*, en af Jönköpings stads äldste innevtanar, fyllde den 13 maj 80 år. Den Äldrige, som, född i sydligaste Skåne, sedan mera än ett halft sekel varit bosatt och verkat i Jönköping, äger en vid sina år ovanligt god vigör.

H. W. HÜLPHERS.

80 år fyllde den 6 maj f. d. lifmedekus hus enkedrottning *Desideria*, ledamoten af k. krigsvetenskapsakademien m. m. med dr *Herman Wilhelm Hülphers*. Den ovanligt liflige äldringen hyllades på födelsedagen från när och fjärran.

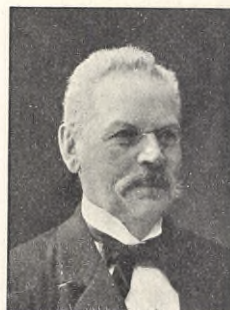
F. W. METZÉN.

70 år fyllde den 12 maj kontraktsprosten i Skene-luge kyrkoherden Bl. doktor *Fredrik Wilhelm Metzén*, lyckönskad af släktingar, vänner och församlingsbor.

E. P. LINNELL.

45 års dagen af sitt tillträde till Hvetlanda pastorat firade prosten och kyrkoherden jubeldoktorn *Elias Peter Linnell* den 1 maj på Kettilstorp. L., som är nära 89 år gammal, är trots sin höga ålder ovanligt kry och rask. Hjärtlig hyllning ägnades den vördade gamle.

D. AHLQUIST.

Den 12 maj fyllde rektorn i Sköfde, *David Ahlquist* 65 år. A. har i 30 år varit rektor och har under denna tid lifligt deltagit i det kommunala och politiska lifvet.

K. P. ENANDER.

60 år fyllde den 12 maj kyrkoherden *Karl Peter Enander* i Engened. Han tillträdde T-gnens pastorat år 1898. Uppvtaktningar inngingo under dagens lopp.

A. STRANDELL.

Kyrkoherden i Klara församling i Stockholm teol. dr *Axel Strandell* fyllde den 14 maj 60 år och var då föremål för en stortad hyllning. Bl. a. uppvtaktades han af ledamöterna af Stockholms stads konsistorium. Hr S. har genom sina omfattande kunskaper och sin utmärkta karaktär gjort sig i hög grad vördad och omtyckt af alla.

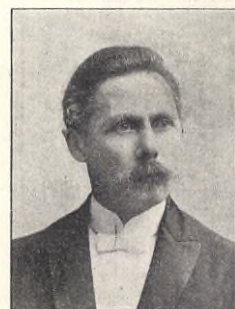
A. KULLBERG.

Den 1ste maj fyllde grosshandlaren i Katrineholm *August Kullberg* 50 år. K. hvars energi och arbete samhället till stor del har att tacka för sin blomstring, fick på sin hedersdag mottaga bevis på aktning och tillgivenhet.

P. A. LANDIN.

Handlanden *Pehr A. Landin* i Kongs. acka fyllde den 11 maj 50 år och upp åttades med anledning däraf med en minnessåftva af sina vänner. L., som innehar en mängd förtroendeuppdrag, har gjort sig förtjänt af mycken erkänsla.

H. L. BOLINDER.

Boktryckaren och bokförläggaren *Hans Ludvig Bolinder* i Göteborg hade den 5 maj arbetat i sin branch i 50 år. Då B. somtidigt fyllde 58 år firades dagen inom tryckeriet af personal och vänner.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI.

(Forts.)

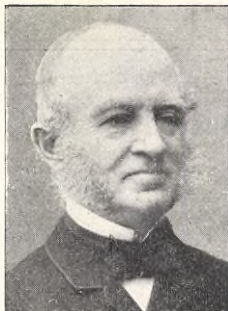
L. K. SJÖGREN. †

Den 12 maj afled i Stockholm hofintendenten *Ludvig Konstantin Sjögren*. S. var sedan år 1876 kamrerare i hof förvaltningen. Han sörjes närmast af maka.

J. BRONELL. †

Den 8 maj afled f. tullförvalteren *Johan Bronell* i Filipstad i en ålder af något öfver 85 år. B. har äfven haft bokhandel därstädes. Han sörjes närmast af maka och barn.

O. BRUSEWITZ. †

F. sjökaptenen och handlanden *Oskar Brusewitz* afled den 13 maj i Göteborg i en ålder af 84 år. I det allmänna tjänst var B. mycket anlitad, bl. a. i 20 år skattemästare i länets hushållningssällskap, samt revisor i Bergsäternas järnvägsaktiebolag i 25 år m. m.

H. T. B. RODHE. †

Förre rektorn vid Varbergs allmänna läroverk fl. jubeldoktorn *Herman Theodor Benjamin Rodhe* afled den 9 maj i en ålder af 79 år. I de närmastes sorg deltaga alla som kände den ädle och varmhjärtade mannen.

A. J. SÄGSTRÖM. †

Den 12 april afled i Stockholm sjökaptenen *Anders Johan Sägström*, 66 år gammal. S. förde i sin krafts dagar åtskilliga fartyg för P. C. Rettig & Co. Han sörjes närmast af hustru och dötter.

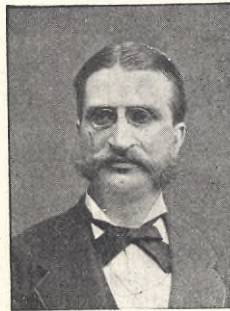
N. L. ANDERSSON. †

F. d. provinsialläkaren, medicinen och filosofie doktorn *Nils Lukas Andersson* afled i Malmö den 10 maj. Den ogäfvade gamle läkaren sörjes närmast af maka och barn. I deras sorg deltaga många.

C. H. LOVÉN. †

Praktiserande advokaten i Malmö, v. häradsröfdingen *Christian Henrik Lovén* afled den 6 maj i en ålder af 58 år. L. var sedan 1873 advokat därstädes. Han var en skarpsinnig jurist och i hög grad konstitresserad. Närmast sörjes han af maka och barn.

W. TESCH. †

Direktören för Sveriges Allmänna Exportförening *Wilhelm Tesch* afled i Stockholm den 14 maj i en ålder af 57 år. Den afledne var en ovanligt sympatisk man, i besittning af stora kunskaper. Han sörjes närmast af maka och barn.

E. A. BOSTRÖM. †

Den 10 maj afled i Uppsala fröken *Ebba Augusta Boström*, känd för en storartad och uppoffrande välgörenhet. Hon var född 1844 och har under åren 1882—1902 haft sin verksamhet i Uppsala.

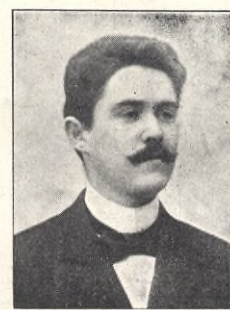
J. SÖHRMAN. †

Den 13 maj afled å Värö prästgård i Halland kyrkoherden i Värö pastorat, förre kontraktsprosten *J. Söhrman*. S. efterlämnar minnet af en särdeles human, personlighet och en dugande, högt uppburen prestman. Han sörjes närmast af maka och barn samt därtill af en stor vänkrets och tacksamma åhörare.

C. A. LÖNNGRÉN. †

Den 5 maj afled i hufvudstaden landskapsmälaren *Carl Ewald Lönngrén* i en ålder af 63 år. L., som äfven varit skicklig kartograf, sörjes närmast af syskon. I samband härmed kan nämnas, att L:s far, hr O. W. Lönngrén, var en delägare i firman Girou & komp., om hvilken firma talades i vår artikel till riksregalierna.

N. H. WENNERHOLM. †

Den 7 maj afled i Stockholm ingenjören *Nils Harald Wennerholm*, 32 år gammal. Efter många års anställning å Bolinders M. V:s ritkontor vistades W. 3 år för praktiska studier i Amerika. Sedanmera anställd hov St. thoms Vågfabriks A.-B. har W. gjort sig allmänt afhöllen af förmän och kamrater. Sörjande vid baren står jämte maka, föräldrar och syskon en stor mängd vänner.